

MUISTELMIA

**Helsingin Puuseppäin ammattiyhdistyksen
25-vuotisesta toiminnasta.**

Pöytäkirjojen ja muiden
muistiinpanojen mukaan
laatinut

K. Heinonen.

331.105.44 (480)
MUISTELMIA

MUISTELMIA

HELSINGIN PUUSEPPÄIN AMMATTIYHDISTYKSEN
25-VUOTISESTA TOIMINNASTA

PÖYTÄKIRJOJEN JA MUIDEN MUISTIIN-
PANOJEN MUKAAN LAATINUT

K. HEINONEN

HELSINKI
H:GIN PUUSEPPÄIN A.-Y:N KUSTANNUKSELLA

AIMELIEN

HELSINKI 1913 - TYÖVÄEN KIRJAPAINO

Runo

H:gin Puuseppäin a.-y:n 25-vuotisjuhlaan

Kirj. OTTO TIUPPA

I

*O*n riennetty tänne nyt juhlimaan
sen neljännes-vuos'sadan päästä,
kun ryhtyivät puusepät toimintaan,
kuin lämmeten roudasta — jäästä!
On katsaus aikahan menneeseen
nyt veljetpä paikallaan meillä!
Tää hetki on menneiden muistojen
tappioiden, voitonkin teillä!

*Ken tietäisi aatokset aikuiset
ken tuomion näistä voi antaa?!
Jospa ainoasi sä antanet
se uhriksi suotakoon kantaa! —
Jos vilpittä taistohon astelet
voi vähäkin paljosta mennä!
Jos enemmän vanhoista toivonet,
yli aikaas et koskaan lennä!*

Yksi totuus aina jää paikalleen
 joka meidät tänne on tuonut,
 se painaos mieleesi, sydämmeen,
 se yhdistyksemme on luonut!
 Aivan hiljakselleen ne alkoivat
 ei vuosissa pitkälle päästy —
 oli tilastot voittona ainoat,
 tuskin arkistoonpa ne säästy!

Ja arpajaiset kun saatihin näin
 ja voittoa huveista vielä,
 oli päästy jo paljonkin eteenpäin,
 voi rintaansa nostella tiellä! —
 Ja luennot herrain, oppineiden,
 se autuuspa oli jo suuri!
 Kas ahnehtienpa nielimme sen —
 sen ajanhan se oli kuuri!

Jos muistoja vieläkin mittelet
 voi piirustuskursseja saada,
 kun tyydytti aikansa tarpehet —
 että kaikki ois yhtä maata!
 Sen rinnalla tehtaita tahdottiin
 oikein osakeyhtiön malliin! —
 Ken saapua viitsi kokouksiin
 sai idean myöskin sen kalliin!

*Kun naurua säästänet hiukkasen
voi kertoa jotakin muuta!
Kyllä päiväkin kymmentuntinen
sai soittamaan joskus jo suuta!
Vuos' vuodelta tuota kun jauhettiin
näin teoiksi puhkesi leikki!
Ens' lakkohon miehissä herättiin
että täydestä meni se streikki!*

*Sen jälkeenpä vanhemmat loittonivat
ne nuorille paikkansa jätti;
näinpä monet toverit, parhaimmat
ne jälkehen jääneitä sätti! —
Se aika oli uusien tuulien
kun myrskyjä kohti jo kiiti,
mieliala kun sosialistinen
näin päidemme päällä jo liiti!*

II

*Aina veljet taistohon tuimimpaan
 käs'käissä kun rientää voimme!
 Yks'mielisyyden voimin aikonaan
 työmme arvonkin aateloimme!
 Kodin onni, elämän rattoisuus
 on riistossa viety jo meiltä! —
 Taistohuuto soikohon aina uus
 proletarien taisteluteiltä!*

*Aina veljet taistohon tuimimpaan
 kun velvoittaa aattemme meitä,
 nuoret unhottaisiko taistossaan
 aina aukoa uusia teitä!
 Puusepätkin ne liiton aikaan sai
 palkat järjestellä se koitti,
 kirves useinkin kivehen kalskahtain
 sorron voimasta silloin soitti!*

*Aina veljet taistohon tuimimpaan
 kun rohkeimmat joukosta koitti
 Sai puumiesten liitto syntymään
 taas edistysaskeleen voitti!
 Tätä tietä puusepät kuljetaan
 yhdistyksemme lipun alla!
 yhteisvoimin meillä kun taistellaan
 satoamme ei haaskaa halla!*

III

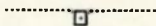
*Pilvi nousee, mustuu taivaan ranta,
 tuuli yltyy, myrsky lähenee!
 Tuulispäissä ryöpsähtelee santa,
 salamatkin yössä sinkoilee!
 Ukkosena nousee usein myrsky,
 valtoinansa sadetta se tuo!
 Kauvas kaikuu ikimerten tyrsky,
 valtavia laineita se luo!*

*Korppikotkat kiljuu kaikkialla,
 saalista ne aina vainuaa!
 Pilvenpatsaat, kasvain taivahalla,
 kamalamman näön yhä saa!
 Lastuna on lainehilla laiva,
 merimiehen mielen täyttää yö!
 Mennyttä on ponnistusten vaiva
 myrsky lakoon viljapellot lyö!*

*Rajumyrsky taantuu, taivahalla
 päiväkulta sumut selventää!
 Ihminen on miellä toivoisalla
 myrskyn tuhot mielehen jos jää!
 Usin innoin työhön taasen käyden
 korjaantua kaikki vielä voi!
 Saada voimme vielä sadon täyden
 kylvömmö kun alkujansa loi!*

Vähästä voi pyrkimykset nousta
 hyvään, jaloon, suureen, oikeaan!
 Vahvistaissa ajatusten jousta
 edistyksen tiellä kuljetaan!
 Pilvi nousee, mustuu taivaan ranta,
 taantumuksen ukkosilma lyö!
 Loittonevi toiveittemme ranta
 korppikotkat työmme arvon syö!

Rajumyrsky taantuu, taivahalla
 uusi päivä sumut selventää!
 Köyhälistö voittaa kaikkialla
 alakynteen taantumus taas jää!
 Yhteistyössä kasvaa kansain voima,
 kasvattavaa myrskyt meille on!
 Köyhälistö, työnsä aateloima
 aattehensa viepi voittohon!

Johdanto.

AMMATTIYHDISTYSLIIKKEEN alkuunpanijoina ja edistäjinä olivat meillä ensimmäisinä työväenyhdistykset. Työväenyhdistysten ohjelmaan kuului ammattiyhdistysten perustaminen ja niiden toiminnan edistäminen. Yleisesti myönnettiin että työväen oloissa oli suuria epäkohtia olemassa ja että erityisesti työntekijäin ja työnantajain välit kaipasivat parannusta. Vaikka tähän arkaan paikkaan ei uskallettu koskea, ruvettiin siitä toki puhumaan. Laadittiin kaunis ohjelma pääoman ja työn, työnantajain ja työntekijäin, näiden kahden vastakkaisen luokan välittämiseksi ja sovittamiseksi.

Parhaimmissa aikomuksissa ryhdyttiin niinmuodoin alkavain työväenyhdistysten piireissä perustamaan ammattiyhdistyksiä. Niitä käsitettiin työväkeä varten perustetuiksi, vapaiksi yhdistyksiksi, joissa työnantajat ja työntekijät keskustelevat ammatin kehityksestä ja työväen edistyksestä. Vanhempien ammattiyhdistysten perustamisessa olivat käsityöläismestarit innokkaasti mukana ja voimmepa sanoa että useimmat vanhoista ammattiyhdistyksistämme ovat juuri käsityöläismestarien perustamia.

Helsingin työväenyhdistys, joka kaikessa oli suunnan määrääjänä muille, ryhtyi jo toisena toimintavuotenaan 1885 keräämään tilastoa elintarpeiden hinnoista, asunnon vuokrasta, työpalkoista, työpäivän pituudesta

y. m. Tilaston kerääminen kävi siten että sanomalehti-ilmoituksilla kutsuttiin työläisiä saapumaan kokoukseen, jossa, samalla kun työntekijöiltä kyseltiin palkan suuruutta, työajan pituutta, vuokrasuhteita, elintarpeiden hintoja y. m., niin työntekijät saivat keskustella palkka- ja muista ammattiaan koskevista asioista.

Helsingin työväenyhdistykseen kuului alkuvuosina hyvin vähän varsinaisia työmiehiä. Jäsenten suuri enemmistö oli herraskaisia. Samoin oli yhdistyksen johto herraskaisten käsissä. Luonnollista oli etteivät työläiset siellä erikoisen hyvin viihtyneetkään.

Sitävastoin olivat tilastokomitean järjestämät kokoukset enemmän työntekijäin mielenkiintoa herättäviä. Saivathan työntekijät siellä keskustella ammattiaan raskavista epäkohdista, kuten pitkistä työpäivistä, huonoista työhuoneista, pienistä palkoista y. m. Näissä kokouksissa oppivat työntekijät edes jossakin määrin käsittämään, että yhteenliittymisestä saattaa olla hyötyä. Emme liijoittele, kun väitämme että juuri nämät kokoukset antoivat alun ja sysäyksen monen ammattiyhdistyksen perustamiselle.

Milloin on sitte alkanut Helsingin puuseppien yhteistoiminta?

Siitä ei ole olemassa minkäänlaisia tietoja ennen vuotta 1885. Siltäkin vuodelta rajoittuvat tiedot vaan siihen, että puusepät ovat ottaneet osaa tilastokomitean kokouksiin ja ilmoittaneet työajan pituuden ammatissa olevan keskimäärin $13\frac{1}{2}$ tuntia isännän ruuassa oleville ja $12\frac{1}{2}$ tuntia muille, sekä keskimääräisen päiväpalkan 3 mk. Vuodelta 1886 on jo olemassa enemmän tietoja. Helsingin työväenyhdistyksen kerto-

muksessa mainitulta vuodelta mainitaan että puusepät yhdessä useiden muiden ammattikuntien kanssa toivoivat työajan lyhennettäväksi 10 tuntiin.

Työajan lyhentämisen puolustukseksi lausuttiin:

a) että koska työntekijä lyhempanä työaikana jaksaa reippaammin työskennellä, ehtii hän siis silloin valmistamaan yhtä paljon kuin pitempänäkin työaikana;

b) että pitkä työaika turmelee työntekijän terveyden, vieroittaa hänet perheestänsä, tylsistyttää hänet ja tekee luennoilla, kouluissa, lukusaleissa, yhdistyksissä y. m. käynnin mahdottomaksi.

Työpäivän lyhentämisen ohessa vaativat puusepät palkan korotusta sekä vankilatyön kautta syntyneen kilpailun lopettamista.

Seuraavana vuotena uusitaan vaatimukset työpäivän lyhentämisestä ja palkan korotuksesta, sekä vaaditaan parempia ja tarkoituksenmukaisempia työhuoneita, oppipojille asuntoja, ettei niiden tarvitsisi asua epäterveellisissä työhuoneissa, oppilasten alimman ikärajan määräämistä 16 vuodeksi ja tullisuojelusta ulkomaalaisia puusepän tuotteita vastaan.

Nämät vaatimukset ja toivomukset eivät luonnollisesti johtaneet mihinkään tulokseen.

Vuoden 1887 tilastokomitean kertomuksesta huomaa selvästi että jo useassa ammatissa suunniteltiin ammattiyhdistyksen perustamista, niin myös puuseppien keskuudessa. Kuka tämän kysymyksen ensimmäiseksi herätti siitä ei ole tarkempia tietoja olemassa, ennenkuin vasta siitä alkaen kun ammattiyhdistyksen perustava kokous pidettiin.

Siitä tarkemmin seuraavassa.

Ammattiyhdistys perustetaan.

HUHTIKUUN 22 p. 1888 on merkkipäivä Helsingin puuseppäin historiassa. Talossa n:o 4 Maariankadun varrella olivat puusepät kokoontuneet ensikerran keskustelemaan ammattiyhdistyksen perustamisesta.

Kokouksen avasi puuseppä M. Haapanen, pitäen puheen ammattiyhdistyksen tarpeellisuudesta. Ikävä kyllä emme ole tilaisuudessa tarkemmin esittämään puheen sisältöä. Puheenjohtajaksi tälle kokoukselle valittiin V. Koskinen ja kirjuriksi F. Nieminen.

Ilman pitempää keskustelua päätettiin perustaa puuseppäin ammattiyhdistys ja valittiin sääntöehdotusta tekemään komitea johon tulivat seuraavat 12 henkilöä, kaikki tietysti läsnä olleita puuseppiä: M. Haapanen, T. Kumpunen, J. A. Sandqvist, F. Nieminen, V. Koskinen, Heinonen, T. Ihalainen, H. Laitinen, Hagner, Järvelin, N. Heinänen ja A. Helenius.

Seuraava kokous pidettiin 14 p:nä toukokuuta jolloin hyväksyttiin mainitun toimikunnan tekemä sääntöehdotus suomen sekä ruotsinkielellä ilman muutoksia. Näiden nimeksi tuli: »Ohjesäännöt Helsingin Puuseppäin ammattiyhdistykselle».

Tällä kokouksella ei ollut muuta tehtävää kun valita toimikunta, joka sai tehtäväkseen hakea säännöille vahvistuksen. Komiteaan valittiin seuraavat 6 henkilöä: J. Virta, T. Fredrikson, H. Laitinen, F. Nieminen,

O. Kumpunen ja H. Lehtonen. Varsinainen perustava kokous pidettiin Lapinlahdenkadun varrella talossa n:o 8, 4 p:nä marraskuuta 1888, jolloin oli jo saatu säännöille virallinen kuvernöörin vahvistus. Ensimmäinen H:gin puuseppäin am.-yhdist. puheenjohtaja, joka tässä kokouksessa valittiin, oli Vilho Koskinen sekä johtokunnan jäsenet: J. A. Sandqvist, J. H. Partanen, T. Ström, T. Ihalainen, K. Sundman, M. Haapanen, H. Laitinen, T. A. Willberg ja F. Nieminen. Tilien tarkastajat: Grönfors ja Lehtonen. Seuraava kokous, neljäs, pidettiin 2 p:nä joulukuuta samassa paikassa kuin edellinen, jossa ei päätetty sen tärkeämpää kun että ohjesäännöistä painatettuna kannetaan jäseniltä maksua 25 penniä kappaletta, sekä valittiin huvitoimikunta ja myöskin toimikunta hankkimaan yhdistykselle kokoushuoneustoa.

Ensimmäiset toimintavuodet.

AMMATTIYHDISTYS oli täten valmis. Asiakirjoista ei käy tarkemmin selville kuinka paljon oli jäseniä perustamisvuoden lopulla ja kuinka monta silloisista työnantajista oli mukana ammattiyhdistyksessä. Montakaan ei niitä liene ollut päättäen siitä että yhdistys myöhemmin valitti työnantajain poissaoloa. Myöskään ei käy selville se mielenkiintoinen seikka, miksi ammattiyhdistys muodostui itsenäiseksi yhdistykseksi, eikä pyrkinyt työväenyhdistyksen alaosastoksi, jollaisena toimiminen olisi tietysti ollut helpompaa.

Vuosi 1889 aloitettiin pitämällä ammattiyhdistyksen kokous tammik. 6 p. talossa n:o 4 Antinkadun varrella. Täällä oli käsiteltävänä eräs tärkeä ammattikuntaa koskeva kysymys. Hietalahden puuseppätehdas, joka siihen aikaan, lukuunottamatta Heimbergerin tehdasta, oli ainoa uudenaikainen koneilla varustettu tehdas, aikoi tuottaa puuseppiä Ruotsista ja siten aiheuttaa työttömyyttä kotimaisille puusepille.

Aiheen tähän oli tehdas saanut siitä kun muuttamat ovien valmistuksessa työskentelevät puusepät olivat vaatineet urakkamaksua korotettavaksi. Työntekijöitä pelottaakseen uhkasi tehtaan johtaja tuottaa ulkomaisia puuseppiä.

Ammattiyhdistys pani puuhaa vastaan jyrkän vastalauseen ja johtokunta sai tehtäväkseen vastustaa muuka-

laisten puuseppien tänne tuontia. Asia päättyi siten että pyydetty korotus myönnettiin ja ulkomaisten puuseppien hankkiminen jäi sillä kerralla sikseen.

Samassa kokouksessa oli myöskin esillä kysymys lauluseuran perustamisesta. Siitä ei kuitenkaan tehty lopullista päätöstä.

Vuosikokouksen pitämisestä päätettiin että koska yhdistys edellisellä vuodella oli toiminut niin vähän aikaa, niin pysytetään puheenjohtaja, johtokunta ja muutkin virkailijat toimessa seuraavan vuoden vuosikokoukseen asti.

Seuraavassa kokouksessa, joka pidettiin talossa n:o 4 Mariankadun varrella 27 p:nä tammikuuta, päätettiin vuokrata yhdistykselle sama huoneusto, missä kokous pidettiin. Lauluseuran perustaminen jätettiin asiaa harrastavien huoleksi. 10 p:nä maaliskuuta pidetyssä kokouksessa päätettiin ryhtyä keräämään tilastoa Helsingissä työssä olevista puusepistä. Valittiin sitä varten 5 miehinen komitea. Tilastoon kuului työpalkkojen suuruus eri työpaikoissa, työpäivän pituus, oppilasolot y. m. ammattialaa koskevat asiat.

Tilaston keräys osotti seuraavaa: Puuseppiä oli Helsingissä 258 ja oppilaita 45. Keskimääräinen päiväpalkka oli puusepillä 2:80. Päätettiin kääntyä kehoituksella kaikkien Uudenmaan läänissä olevien puuseppien puoleen, että he yhtyisivät yhdistykseen.

Tällainen toimenpide nähtävästi johtui siitä kun maaseudun puusepät, kuten muutkin ammattilaiset, kilpailivat työn halpuudella ja työpalkat siten menivät perin huonoiksi Helsingissä, elantosuhteisiin nähden. Alet-

tiin jo siis vaistomaisesti luottaa siihen että järjestyminen parhaiten tulisi estämään kilpailua.

Samana vuonna keskusteltiin kappaletyöhintojen korottamisesta. Päätettiin kehottaa mestareita kokoontumaan ja asiasta päättämään työntekijäin hyväksi. Myöskin keskusteltiin yhdistyksessä Venäjältä tulevista huonekaluista ja tullisuhteista. Tästä ei ole lähemmin mainittu pöytäkirjoissa, mutta nähtävästi »tullisuhteella» on tarkoitettu, että pitäisi saada estetyksi venäläisen n. s. narikkatuotteiden tuonti Helsinkiin. Venäläinen halpa työ kun kovasti sortii kotimaisen työn hintoja. Lopulla vuotta eräässä kokouksessa keskusteltiin miten saataisiin puusepät paremmin seuraamaan yhdistyksen toimintaa ja käsittämään sen yhteishyödyllisen merkityksen. Tavallinen keskusteluaine yhdistyksissä kaikkina aikoina. Oppilaiden koulunkäyntiasia oli huolellisen harkinnan alaisena. Siinä huomattiin vaillinaisuutta liikkeenharjoittajain taholla ja ryhdyttiin yhdistyksen puolelta toimenpiteisiin epäkohtien korjaamiseksi.

8 p:nä joulukuuta v. 1889 pidettiin ensimmäinen virallinen vuosikokous, jolloin tilikertomus osottaa yhdistyksellä olleen puhdasta rahaa kassassa 210 mk. 28 p. Kokouksia oli pidetty vuoden kuluessa 7 ja yhdistyksen jäsenluku oli 67.

V. 1890 tuli yhdistyksen puheenjohtajaksi M. Haapanen ja kirjuriksi K. E. Modig. Johtokuntaan kuuluivat: E. Järvelin ja J. T. Neittamo, E. Vasenius, N. Heinänen, J. Partanen, J. G. Lehtinen, H. Lehtonen ja K. Cairenius. Yhdistyksellä oli tänä vuonna käsiteltävänä m. m. työ-toimiston perustaminen, jota asiaa varten valittiin komitea. Oppilaiden koulunkäyntiasiaa kovis-

teltiin mestareita välinpitämättömyydestä, jonka johdosta mestarit lupasivat paremmin asiasta huolehtia vast'edes.

Sällien vapaapäivien vietosta pohdittiin seikkaperäisesti. Pidettiin sellaista tapaa hyljättävänä, koska se nuoria ammattilaisia houkuttelee juoppouteen. Saman asian johdosta velvoitettiin johtokunta lähettämään kiertokirjeen liikkeenharjoittajille jossa huomautetaan, että heidän olisi kaikella tavalla estettävä juopuneena esiintyminen ja juomien kuljettaminen työhuoneisiin. (Tällaisia säädöksiä vielä nykyjäänkin vaativat ammattiosastot työsopimuksiinsa.) Yhdistys muuten teki erityisen päätöksen että sällejä on kaikissa mahdollisissa tilaisuuksissa kehoitettava raittiuteen sekä luopumaan muistakin »kevytmielisistä tavoista». Erityisesti panttiin painoa siihen, että tavaksi tullut n. s. »tuliaisviinon» ostaminen on jo ammattilaisten arvoa alentavaa ja kokonaan hyljättävä tapa. Keskusteltiin m. m. toimenpiteistä sen johdosta kun rautatien konepajalta on aina talven aikana lähetetty miehiä pois työstä ilman suurempaa työnvähyttä. Mitään tuloksia tämän johdosta ei näytä koituneen. Ei ainakaan siitä ole mainittu pöytäkirjoissa. Yhdistykseen kuuluville ammattisälleille päätettiin antaa puoltolausunto valtion stipendejä hakiessa.

Ammattitarkastuksen puutteellisuudesta päätettiin julkisesti sanomalehdissä muistuttaa tarkastajaherroja.

Vuonna 1891 ovat yhdistyksen puheenjohtajana ja kirjurina samat kuin edellisenäkin sekä johtokunnan jäseninä: J. Neittamo, J. Virta, T. Ihalainen, M. Kyllönen, T. Tähtinen, S. Mäntynen, A. Aro ja J. E. Lönnroth. Osuustyöhuoneen perustamisesta keskusteltiin ja

valittiin komitea asian hyväksi toimimaan. Ammattipiirustusmalleja päätettiin tilata Saksasta sekä pantiin toimeen piirustuskurssit ammatilaisille. Tampereen puusepät tiedustelivat: voisivatko siellä perustaa haaraosaston H:gin ammattiyhdistykselle. Se oli siis jo ammattilaisten liittosuunnittelun alkeita. Samana vuonna ensimmäisen kerran kummitteli H:gin puuseppäin mielessä työlakko. Aavistettiin sellaista liikettä ilmestyvän lähemmässä tulevaisuudessa. Tällaisiin ilmiöihin näyttää olleen vaikuttimena yleensä käsityö- ja rakennusalalla vallitsevat huonot työpalkat ja pitkä työpäivä. Kansallislaulukuntaa kannatettiin rahallisesti yhdistyksen puolesta. Keskusteltiin m. m. siitäkin kun työnantajat eivät ole ottaneet osaa ammattiyhdistykseen, vaikka heitä on kehoitettu ja päätettiin toistamiseen lähettää kehoituskirjelmä liikkeenharjoittajille. Tällainen toimenpide ammattiyhdistyksen puolelta — vaikkakin se tuntuu jo meikäläisissä oloissa omituiselta — on käsitettävä sen ajan mukaisesti. Kehittymättömissä oloissa eivät etujen ristiriitaisuudet olleet vielä ehtineet särkeä työntekijäin ja työnantajain välejä. Puusepät vielä uskoivat, että he voivat toimia yhdessä työnantajain kanssa samassa ammattiyhdistyksessä. Mutta työnantajat jo nähtävästi huomasivat että ammattiyhdistys ei lopultakaan voi ajaa heidän etujaan ja pysyivät siis sieltä poissa.

Että ammattiyhdistys ei vielä muutenkaan ollut astunut luokkataistelun tielle, osottaa selvästi eräs samana vuonna sattunut tapaus. Ammattiyhdistys valitsi lähetystön, joka kävi yhdistyksen puolesta lausumassa kiitoksen erälle valtiopäivämiehille, (pöytäkirjassa ei

mainita keitä ne olivat) siitä että ne puolustivat työväestön edistyspyrkimyksiä yleensä. Ei niin, etteikö porvarilliset valtiopäivämiehet jotain sinä aikana tehneet osottaakseen työväelle että he muka olivat työväen ystäviä, mutta kun sellaisesta työväenystävyydestä lähetystön kautta esitetään kiitos, on se hyvänä todistuksena siitä että työväestö vielä silloin tyytyi varsin vähään.

Suomen kieltä päätettiin, eräässä kokouksessa, ryhtyä rikastuttamaan, hankkimalla puusepän työaseille, joilla useimmilla oli vieraskielinen nimitys, suomalaiset nimet. Miten siinä onnistuttiin, ei historia kerro, mutta vielä tänä päivänä nimitetään useita työaseita vieraskielisillä nimityksillä.

Tilastojen tarpeellisuus huomattiin ja tilastokomitea asetettiin taas toimeensa.

Vuoden kuluessa pidettiin 12 kokousta.

Vuosi 1892 oli edellisen kaltainen. Puheenjohtajana oli edelleen M. Haapanen ja kirjurina E. Borg. Muina johtokunnan jäseninä Björn, Ihalainen, Kyllönen, Lönnroth, Heinänen, Karjalainen, Mäntynen ja Tolonen.

Yhdistyksen puolelta asetettiin erikoinen komitea valvomaan ja ottamaan selvää työpaikoilla sattuvista tapaturmista, koska ammattitarkastus yleensä huomattiin perin vaillinaiseksi. Sama komitea on ollut toimessa myöhemminkin pitemmän aikaa.

Kansallislaulukunnalta päätettiin kieltää kannatus, koska se ei ollut tullut laulamaan »nikkarien» huveissa, vaikka oli pyydetty. Kieltämättä oikeutettu ja varsin tehoisa rangaistus.

Päätettiin laittaa yhdistykselle museo, johon hankitaan säilytettäväksi ja ammattilaisten nähtäväksi, kokoelma eri puulajeja. Tämä homma ei kuitenkaan toteutunut käytännössä lopullisesti. Tärkeimpänä asiana vuoden toiminnassa oli keskustelu *työttömyysrahaston* perustamisesta yhdistyksen keskuuteen, joka homma myöhemmin toteutuikin.

V. 1893 valittiin puheenjohtajaksi ja kirjuriksi entiset samoissa toimissa olleet henkilöt sekä johtokuntaan: T. Ihalainen, E. Lönnroth, P. Mäntynen, H. Tolonen, T. Tähtinen, K. Saxberg, M. Kyllönen ja A. Karjalainen.

Yhteiseen paikalliseen ammattiyhdistysten keskuskomiteaan joka toimi paikallisten työtilastojen hankkimista sekä muita työväestön taloudellisia edistyspyrkimyksiä varten, otti ammattiyhdistys säännöllisesti osaa edustajiensa kautta.

Elinkeinolain kelvollisuudesta keskusteltiin, josta yhdistys antoi lausuntonsa, ettei laki sellaisenaan vastaa tarkoitustaan työväestön kannalta katsottuna. Tämä onkin tärkeimpiä asioita, mitä vuoden kuluessa on yhdistyksessä käsitelty. Kokouksia on pidetty 11.

Seuraavana vuotena 1894 on jo päivänlyhennyskysymys tullut esille. Keskusteltiin paljon työpäivän lyhentämisestä 10 tuntiin, jota pidettiin kohtuullisena Monenlaisia suunnitelmia tehtiin sen toteuttamiseksi, mutta ne jäivät toistaiseksi toteutumatta.

Ääniasteikkokysymyksestä oli myöskin keskustelua useissa kokouksissa ja lopuksi päätettiin kannattaa ääniasteikon poistamista.

Jäsenten enemmistö oli jo silloin raittiusmielistä, päättäen siitä, kun ammattiyhdistys eräässä kokoukses-

saan lausui paheksumisensa siitä että Työväenyhdistys piti huoneustossaan ravintolaa, jossa tarjoiltiin myöskin väkijuomia.

Mainittuna vuonna oli ammattiyhdistyksellä samat virkailijat ja johtokunta kuin edellisenäkin vuotena. Kokouksia pidettiin kaikkiaan 10.

Vuotena 1895 jatkui toiminta entiseen tapaan. Puheenjohtaja ja sihteeri ovat samat kuin edellisenäkin vuotena. Johtokuntaan kuuluivat E. Lönnroth, H. Tolonen, P. J. Marttinen, A. Nyberg, K. Gustafsson, A. Karjalainen, A. Korhonen ja T. Ihalainen.

Kerättiin tilastoa puuseppien olosuhteista ja saatiin selville että keskimääräinen päiväpalkka oli puusepillä 2 mk. 25 p. ja työpäivän pituus yleensä 11 $\frac{1}{2}$ tuntia. Keskusteltiin pyhätöön tekemisestä, joka näyttää olleen jossain määrin käytännössä pienissä työhuoneissa, ja koetettiin keksiä keinoja sen poistamiseksi.

Vuodella 1895 on erikoinen merkityksensä Suomen työväenliikkeen historiassa. Silloin astuu köyhälistön luokkataisteluopin levittäjäksi »Työmies»-lehti, joka mainittuna vuonna perustettiin. Puuseppäin ammattiyhdistyskin oli heti alusta alkaen mukana tässä hommassa, ostaen itse osakkeita ja kehottaen jäseniään myöskin niitä ostamaan ja muutenkin lehteä tukemaan.

Vaikka »Työmiehen» suunta alkuvuosina olikin hyvin maltillinen ja varovainen, voidaan siitä huolimatta »Työmiehen» perustamista pitää rajana, johon loppuu vanha Vrigthiläinen suunta ja josta alkaa uusi jyrkempi lakkojen ja kiihkeän luokkataistelun aika.

Vuodet 1896—1905.

VUOSI 1896 on piirtänyt syviä vakoja Suomen työväenliikkeen historiaan. Helsingin rakennustyöväki taisteli silloin ikimuistettavan taistelunsa työpäivän lyhentämisen puolesta ja taistelun tuloksena oli vihdoinkin 10-tuntinen työpäivä.

Helsingin puusepät eivät suorastaan joutuneet ottamaan taisteluun osaa, mutta varmaa on että se herätti puusepissä luokkataistelun henkeä. Työnantajain, porvarillisen sanomalehdistön, ja yleensä yläluokan menettely Helsingin rakennustyöläisten taistelussa avasi työntekijäin silmät huomaamaan sen ammottavan kUILUN, joka todella erotti työntekijät ja työnantajat toisistaan. Sattuipa samana vuonna pieni työtaistelun tapainenkin, josta ei kuitenkaan mainita yhdistyksen pöytäkirjoissa. Sanomalehdissä siitä kerrotaan, että talvella 1896 puusepät Hietalahden puuseppätehtaalla vaativat palkankorotusta ja kun sitä ei myönnetty, tekivät lakon, mikä päättyikin työntekijäin osittaisella voitolla.

Muusta toiminnasta mainittakoon seuraavaa:

Työ- ja palkkatilaston kerääminen päätettiin ulottaa kaikkiin suurempiin kaupunkeihin.

Eräässä kokouksessa otettiin käsiteltäväksi koko maata käsittävän puuseppäin edustajakokouksen kokoon kutsuminen. Ehdotus sai kannatusta ja valittiin komitea, joka lähetti asiasta kirjeet Turun, Viipurin ja Tampereen

puuseppäin ammattiyhdistyksille. Muualla ei vielä silloin tiedettävästi ollutkaan ammattiyhdistystä.

Ammattiyhdistys piti vuoden aikana 10 kokousta. Virkailijat ja johtokunta muuten samat, paitsi kirjurin tointa hoiti P. J. Marttinen.

Valkenee sitten *vuosi 1897*. Yhdistyksen puheenjohtajana oli edelleen M. Haapanen ja kirjurina K. Mikkonen, sekä muina johtokunnan jäseninä: A. Eklund, E. Lönnroth, O. Saarinen, M. Fredriksson, E. Hukkinen, H. Tolonen, J. N. Koskinen, Otto Tiuppa ja E. Virtanen. Tämä vuosi oli merkillinen puuseppäin historiassa maassamme. Silloin yritettiin vakavasti toteuttaa vuosikausia vireillä ollut työpäivän lyhentäminen ja alimman tuntipalkan määrittäminen. Oloihin katsoen siinä loistavasti onnistuttiinkin.

Asian kulku oli seuraava: 25 p:nä huhtikuuta pidettiin yleinen puuseppäin kokous jossa hyväksyttiin aikasemmin asetetun komitean ehdottamana vaatimuksena esitettäväksi H:gin puuseppäinliikkeenharjoittajille työpäivän määrääminen korkeintaan 10 tuntiseksi sekä 35 penniä alimmaksi tuntipalkaksi. Kuitenkaan ei tätä vaatimusta sellaisenaan esitetty, vaan pyydettiin kiertokirjeellä kaikkia liikkeenharjoittajia työntekijäin kanssa yhteiseen kokoukseen 16 päivänä toukokuuta. Osa liikkeenharjoittajista kutsua noudattaen saapuikin kokoukseen ja niin keskusteltiin asiasta yhdessä mestarien kanssa. Huvini vuoksi mainittakoon että eräs pieni liikkeenharjoittaja huomautti työntekijöille m. m. seuraavaa: »Ennen tehtiin työtä 14 tuntiakin päivää kohden eikä sitä liiaksi katsottu. Oli silti aikaa sivistysharrastuksiin, koulun käyntiin y. m. Työpäivän liiaksi lyhentäminen vaan opettaa nuoria ammatillaisia laiskoiksi ja muuten liiaksi vaativaisiksi».

Yksimielisyyteen ei päästy mestarien kanssa. Yhdistyksen puolelta ehdotettiin että jätettäisiin vieläkin asia molemminpuolisesti valitun komitean harkittavaksi joka tekisi sovitus ehdotuksen. Puusepät eivät siis puolestaan olleet liian taisteluhaluksia. Tähänkään vaatimattomaan ehdotukseen eivät mestarit suostuneet, vaan poistuivat kokouksesta, eivätkä luvanneet milloinkaan hyväksyä työntekijäin vaatimuksia. Pöytäkirjassa mainitaan että työntekijöissä herätti tämä mestarien poistuminen suuttumusta ja mielten kuohua. Tämä oli muuten parhainta mitä työnantajat voivat työntekijäin herättämiseksi tehdä. Jos mestarit olisivat kiltisti lupailleet vähänkään parannuksia työpalkkoihin ja muutamalla puolella tunnilla päivän lyhennystä, olisivat puusepät ehkä tyytyneet silläkertaa siihen. Mutta nyt oli toisin. Suuttumus herätti toimintaa. Alettiin hommata työlakkoa. Ikävä kyllä ei itse lakosta eikä sen valmisteluista ole tarkkoja kertomuksia olemassa, mutta sen mukaan kuin saatavissa olevat tiedot osottavat olisi asian kulku ollut seuraava: Ammattiyhdistyksen johtomiehet aavistivat ja pelkäsivät lähteä taisteluun kaikissa liikkeissä yhtäkaa. Sen takia päätettiin pienemmissä erissä kurittaa ensin pikkumestarit ja kun ne olisi saatu taipumaan, käydä sitte suurempien liikkeiden kimppuun. Tämän suunnitelman onnistuminen nojautui kokonaan mestarien erimielisyyden varaan.

Lakko aloitettiin 5 p. heinäkuuta ja kesti se noin 3 kuukauden ajan. Taivutuksen alaisena oli aina noin 4—5 liikettä kerrallaan. Mestarien keskeinen kilpailu vaikutti sen että liike toisensa perästä hyväksyi sopimuksen, jossa määrättiin pisimmäksi työpäiväksi 10

tuntia ja alimmaksi palkaksi 35 penniä tunnissa. Vuoden lopulla oli ainoastaan muutamia pikkuliikkeitä enää suostumatta. Lakon yhteyteen sotkeutuivat myöskin työntekijöitä tavattomasti kuristavat järjestyssäännöt, joita mestarit koettivat saada käytäntöön. Lakko oli siis toiselta puolen työpäivänlyhennys ja palkan korotusvaatimuksen perilleajamiseksi ja toiselta puolen näitä järjestyssääntöjä vastaan. Siinäkin suhteessa saavutettiin voitto. Vihatut järjestyssäännöt poistettiin.

Edellä on mainittu että suuremmat liikkeet oli aikomus jättää lakon ulkopuolelle. (Niissä olikin jo osaksi 10 tuntinen työpäivä käytännössä.) Se ei kuitenkaan onnistunut täydellisesti. Yhteen mylläkkään sotkeutui Hietalahden puuseppätehdas. Lakko siellä aiheutui samaisista järjestyssäännöistä. Kun rikkureita ei saatu kotimaasta tarpeeksi, värväsi Hietalahden isännistö tänne rikkureiksi virolaisia ja venäläisiä puuseppiä. Mutta näidenkään avulla ei tehdas onnistunut kokonaan nujertamaan työntekijöitään. Järjestyssäännöistä poistettiin pahimmat kuristuspykälät, joten työntekijät lopultaakin saavuttivat osittaisen voiton.

Lakko ei mennyt ilman jälkimaininkeja. Useat työntekijät sortuivat lakonrikkurin kurjaan asemaan. Lakkokomitea julkaisi näiden nimet sanomalehdissä ja seurausena siitä oli että rikkurien kanteen johdosta Helsingin raastuvanoikeus tuomitsi kaksi lakkokomitean jäsentä, sorvaaja *Otto Tiupan* ja puuseppä *A. Karjalaisen* linnahan. Tiuppa istui 20 päivää linnassa, mutta Karjalainen sairastui ja kuoli sitä ennen.

Sivuutamme lakkoasiat ja tarkastamme muita vuoden aikana sattuneita tapauksia.

Ammattiyhdistyksen alotteesta kokoonkutsuttu ensimmäinen puuseppäin edustajakokous alkoi Helsingissä 30 p. heinäkuuta 1897. Ammattiyhdistystä edustivat tässä kokouksessa: M. Haapanen, M. Koskinen, K. G. Söderström, O. Tiuppa, N. Heinänen ja A. Laaksonen. Edustajakokoukselle oli ammattiyhdistys valmistanut ja esittänyt 4 eri keskustelykysymystä.

Vuoden lopulla kerättiin kaikissa suuremmissa kaupungeissa tilastoa puusepänteollisuudesta. Helsingistä saatiin seuraavat tiedot:

Työnantajien koko lukumäärä	46
Työntekijäin » »	314
Niistä kisällejä	67
Ulosoppineita ja itse harjaantuneita	215
Sorvareita	24
Kuvanveistäjiä	8
Oppilaita yhteensä	50
Liikkeiden luku joissa oli 10 t. työpäivä	25
Keskimääräinen viikkopalkka omassa ruuassa	21:—
» » mestarin »	12:—
Oppilasten palkka viikossa	6:—
Liikkeiden luku, joissa työskennellään koneilla	12
Liikkeiden luku, joissa on työntekijöitä enemmän kuin 10	6

Edellä olevat numerot, niin puutteellisia kuin ovatkin, antavat kuitenkin jonkinlaisen kuvan puuseppäin ammattista Helsingissä 1897.

Vuosi 1898 oli rauhallinen. Puheenjohtajana oli edelleen M. Haapanen ja sihteerinä K. Mikkonen. Ko-

kouksia pidettiin 11. Tampereen puuseppäin lakkoa avustettiin rahallisesti.

Seuraavana vuotena 1899, valittiin puheenjohtajaksi Emil Perttilä ja kirjuriksi V. Grönroos. Puheenjohtajan vaalin tapahduttua jätti entinen puheenjohtaja Haapanen, joka 10 vuotta uskollisesti oli vasaraa hoitanut, heti paikkansa uudelle puheenjohtajalle, nähtävästi loukkaantuen syrjäytyksestä. Johtokuntaan tulivat: J. Lönnroth, A. Laaksonen, J. T. Johansson, (nykyjään tehtaan isännoitsijä), K. Paananen, K. Aronen, V. Grönroos, A. Moilanen ja M. Nupponen (sama herra joka viime aikoina on tullut hyvin tunnetuksi puuseppätehtailijana Lahdessa, ammattilaisten edistyksen suurimpana jarruttajana).

Kun lakon kautta oli saatu Helsingissä käytäntöön 35 pennin alin tuntipalkka puusepille, tuli yhdistyksessä keskustelun alaiseksi, eikö kaikkialla Suomessa saataisi samanlaista alinta palkkaa käytäntöön ja urakkatyö kokonaan poistetuksi. Asiasta ei kuitenkaan johtunut lähempää toimenpidettä. Turussa pidettävään toiseen puuseppäin edustajakokoukseen lähetti yhdistys 5 edustajaa. Puuseppäin liiton yhteisiä asioita yhdistyksessä muuten keskusteltiin ja pohdittiin paljon. Ammattikirjallisuutta päätettiin hankkia sekä huonekalupiirustusmalleja 300 markalla. Pantiin toimeen piirustuskursseja entiseen tapaan.

Samana vuonna elokuussa tuli Kone- ja Siltatehtaalla puusepillä palkankorotusvaatimus esille. Uhkasi työlakko, jonka yhdistys katsoi mahdottomaksi silläkertaa. — Luultavasti puusepät mainitulla tehtaalla olivat suuremmaksi osaksi järjestymättömiä. Työttömyys-

rahaston sääntöjä valmistamaan asetettiin komitea. Tilastoa paikallisista ammattioiloista taas päätettiin kerätä.

Samana vuonna päätti yhdistys edustajiensa kautta ottaa osaa Ammattijärjestön perustavaan kokoukseen Helsingissä sekä Tampereella. Aikaisemmin tosin päätettiin että Tampereelle ei lähetetä edustajaa, mutta sittemmin katsottiin välttämättömäksi ottaa osaa molempiin edustajakokouksiin että saataisiin paremmin sovinto toimeen tamperelaisten ja helsinkiläisten välillä, jotka pelkässä itsekkäisyydessään kilpailivat siitä, kummassa paikassa saataisiin perustaa Suomen Ammattijärjestö.

Pöytäkirjassa on mainittu yhdistyksen edustajan Eemil Perttilän lausuneen edustajakokousta selostaessaan että tamperelaiset olivat liian julkeasti »itsekkäitä» ja »puolueellisia» tässä ammattijärjestön perustamisasiassa. »Itsekkäisyys» ei kuitenkaan mitään auttanut. Suomen Ammattijärjestö tuli lopullisesti perustetuksi vasta huhtikuussa vuonna 1907.

Puuseppäin toinen edustajakokous Turussa 4—5 p. elokuuta määräsi liittohallinnon paikan Helsinkiin ja jätti hallinnon jäsenet H:gin puuseppäin am.-yhdistyksen valittavaksi. Tämä vaali toimitettiin yhdistyksessä kaksi kertaa, kun ensi kerran valitut eivät sattuneet mieluisia.

Vuoden kuluessa pidettiin 12 yhdist. kokousta.

Vuonna 1900 oli yhdistyksen puheenjohtajana A. Räisänen ja kirjuri J. V. Kari sekä johtokunnassa V. Grönroos, E. Perttilä, G. Gröhn, N. Karvonen, T. Mynttinen, Karlsson ja A. Laaksonen. Vuoden alussa lähetti yhdistys kustannuksellaan agitaattorin Savoon ja Karjalaan perustamaan jos mahdollista, ammattiyhdistyksiä maaseutukaupungeissa? Tämän toimenpiteen

tuloksena oli, että ammattiyhdistys perustettiin Kuopioon, ja Mikkeliin. Joensuussakin tuli jo sama asia vireille ja myöskin Savonlinnassa. Samana vuonna heinäkuussa lähetti yhdistys kolme edustajaa kolmanteen puuseppäin yleiseen edustajakokoukseen, joka pidettiin Jyväskylässä, sekä useampia keskustelukysymyksiä valmistettiin yhdistyksen puolesta. Kerättiin taas tilastoa, jonka tuloksena oli, että Helsingissä löytyi puuseppiä 290. Näistä oli jo järjestyneitä 199 ja järjestön ulkopuolella 91. Piirustuskursseja pantiin toimeen. Työmies-lehteä autettiin rahallisesti ja valittiin m. m. yhdistyksen puolesta 12 asiamiestä lehdele. Kun puuseppien keskuudessa perustettiin laulu-seura, päätti yhdistys sitä alussa aineellisesti kannattaa.

Vuoden ajalla kokoontui yhdistys 15 kertaa sekä johtokunta 20 kertaa, joka osoittaa toiminnan olleen ylipäänsä vilkasta.

Vuonna 1901 tuli yhdistyksen puheenjohtajaksi J. Palomaa ja kirjuriksi E. Heino sekä johtokuntaan: J. V. Kari, Eemil Perttilä, F. Salonen, M. Koskinen, K. Tenhunen, E. Cairenius, T. Mynttinen ja A. Gröhn. Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa vallitsevien puuseppäin työriitojen johdosta keskusteltiin, vaan rahalliseen avustukseen ei kuitenkaan voitu ottaa osaa. Paikallisjärjestöön yhdyttiin. Työväen asunto-, työläisnaisten palkkaus- sekä raittiuskysymyksistä keskusteltiin. Puoluekokoukseen lähetettiin yhdistyksen puolesta edustaja, kun yhdistys kuului silloin itsenäisenä puolueeseen. 8-tunnin työpäiväkysymys ja urakkatyön poistaminen olivat yhdistykselle tämän vuoden tärkeimmät varsinaiset ammattia koskevat kysymykset.

Pinjaisten ja Fiskarin tehtaiden isäntien menettelyn johdosta, joka oli häikäilemätöntä työväestön kiristämistä ja vapauden sortoa, antoi yhdistys paheksuvan lausuntonsa. Muuten mojitetaan toimintakertomuksessa jäseniä velttoudesta yhdistystä kohtaan. Velttoutta osoittaa sekin, kun jäsenluku on vähentynyt vuoden ajalla 50:llä, joten vuoden lopussa on vaan 105. Kokouksia on pidetty 18 ja johtokunta on kokoontunut 15 kertaa.

Vuonna 1902 on yhdistyksen puheenjohtajana uudelleen Eemil Perttilä, kirjurina E. G. Vuorinen ja johtokunnassa: V. Mikkola, T. Mynttinen, E. Heino, E. Cairenius, F. Salonen, H. Nieminen, A. Väisänen, V. Vainio ja M. Kyllönen. Yhdistys oli useampia vuosia ollut erossa työväenyhdistyksestä ja kuulunut puolueeseen, kuten jo aikaisemmin on mainittu. Nyt se päätti uudelleen tulla työväenyhdistykseen ja sieltä kautta kuulua myös puolueeseen.

Työpalkkatilastoa taas kerättiin, sekä päätettiin m. m. että puusepät jotka v. 1897 olivat erehtyneet lakko-oppettureiksi ja rikkureiksi, otetaan ammattiyhdistykseen ilman mitään muita ehtoja, kun vaan suorittavat säännöissä määrätyt sisäänkirjoitus- ja jäsenmaksut ja liittyvät yhdistykseen, ei heitä tulla koskaan muistuttamaan entisistä erehdyksistään. Tällä toimenpiteellä olikin jonkun verran tuloksia vähäksi aikaa. Työpalkkakysymys tuli taas esille. Taistelua varten päätettiin varustautua: pantiin toimeen viikottainen 25 pennin verotus taistelurahastoa varten. Työolot olivat huononpuoleiset. Oli syytä antaa tiedoksi maaseudulle, etteivät puusepät matkustaisi Helsinkiin työtä hakemaan

kun työt olivat perin vähissä ja työmiehiä joutilaana entisestään. Muuten on toiminta ollut vilkastumaan päin.

Jäsenluku on taas lisääntynyt; on vuoden lopussa 150. Kokouksia on pidetty: 17 johtokunnan ja 16 yhdistyksen.

Vuonna 1903 on puheenjohtajana edelleen Eemil Perttilä ja kirjurina A. Väisänen sekä johtokunnan jäseninä: T. Mynttinen, V. Vainio, F. Salonen, V. Mikola, H. Nieminen, E. Cairenius, M. Koskinen ja E. G. Vuorinen.

Huhtikuulla pidettiin yhteinen kokous Puunjalostuskonetyöntekijäin ammattiosaston kanssa, jossa päätettiin tehdä puuseppätehtaille esitys 9-tuntisen työpäivän käyttäntöönottamisesta, koska tehtailla talviaikoina oli yleisenä tapana lyhentää työpäivä 9 ja 8:kin tuntiseksi. Tämä toimenpide ei tällä kertaa johtanut minkäänlaiseen tulokseen. Tehtailijat vastasivat kieltävästi. Huonoihin työoloihin ja järjestymiseen katsoen ei voitu asiaa ruveta lakon uhalla ajamaan, vaan sai asia raueta. Kuitenkin oli tällä jo herättävä merkitys lähempään tulevaisuuteen nähden. 28 p:nä toukokuuta kokouksessa päätettiin että tästä alkain ei enää tulla työnantajilta mitään pyytämään, vaan esitetään asiat vaatimuksena ja viedään ne perille taistelun kautta, jota varten on järjestymisasiaa ammattilaisten keskuudessa ruvettava tarmokkaasti valvomaan. Taistelun aavistettiin olevan lähellä. Samana vuonna perustettiin yhdistykselle työttömyysrahasto. Hyväksyttiin sille säännöt jotka 5-miehininen komitea oli valmistanut ja rahasto alkoi vihdoinkin toimintansa. Lähes vuosikymmenisen olikin asia ollut jo vireillä. Forssan puoluekokoukseen lähetettiin yhdistyksen puolesta edustaja.

Kahdelle yhdistyksen jäsenelle, jotka ilmoittivat ottavansa osaa puolueen agitationikursseilla Helsingissä, päätettiin yhdistyksen varoista myöntää 40 mk. kummallekin. Samoin keskusteltiin yhdistyksessä kunnallissosialismista, että mitkä liikealat olisivat kaikista ensimmäiseksi otettavat kunnan huostaan? Työhuonekoksia päätettiin ruveta pitämään kunkin liikkeen työntekijäin kesken erikseen, että siten ammattilaisten järjestäytyminen saataisiin perusteellisesti varmemmalle pohjalle. Tänä vuotena pidettiin 12 johtokunnan ja 16 yhdistyksen kokousta. Jäseniä oli vuoden lopussa 137.

V. 1904 on puheenjohtajana K. Heinonen ja kirjuri A. Väisänen sekä johtokunnassa: A. Räsänen, V. Hurme, V. Vainio, H. Nieminen, T. Mynttinen, O. Malin, M. Koskinen, E. Fagerholm ja V. Mikkola. Uuniseppien lakkoa avustettiin paikallisjärjestön välityksellä. Tilastoa kerättiin ammattilaisten työpäivä-, palkka- sekä vuokraoloista paikallisjärjestön kehoituksesta. Keskusteltiin raittiuskysymyksen suhteesta amatilliseen liikkeeseen.

Tärkeintä on tämän vuoden ajalla ilmenneistä asioista se, kun 6 p:nä elokuuta otettiin esille kysymys koko maata käsittävän puutyöntekijäin liiton perustamisesta. Puuseppäin liitto, joka oli ollut olemassa vuodesta 1898, ei näyttänyt vastaavan sellaisenaan ajan vaatimuksia ammattilaisten kokonaisempaan yhteistoimintaan nähden. Tämän asian esitti yhdistyksessä V. Hurme ja päätettiin asiasta antaa tiedoksi tšekäläiselle kirvesmiesten ammattiosastolle, joka hautoi mielessään myöskin samaa asiaa. Yhteinen komitea asetettiin ja tämän toiminnan tuloksena oli se, että seuraavana vuonna Suo-

men puutyöntekijäin liitto perustettiin. Tällä vuodella kokoontui johtokunta 14 ja yhdistys 12 kertaa. Jäseniä vuoden lopussa 165.

V. 1905 oli puheenjohtajana edelleen K. Heinonen, kirjuri A. Räsänen ja johtokunnassa: V. Hurme, A. Väisänen, T. Mynttinen, H. Nieminen, V. Vainio ja M. Haataja. Asetettiin komitea tekemään yhdistyksen sääntöihin ajan vaatimia muutoksia. Työhuonekokouksia päätettiin pitää edelleen. Kansainväliseen puutyöntekijäin liittoon yhtymisestä esitettiin kysymys, mutta jätettiin se siksi kun puutyöntekijäin liitto tulee perustetuksi, joka kansainvälisestä yhteydestä myöskin tulee huolehtimaan (jonka se on tehnytkin). Palkka- ja työsopimuskysymys tuli yhdistyksessä taaskin esille. Työhuonekokouksissa siitä päätettiin perinpohjaisesti ensin keskustella että saadaan kunkin työpaikan työmiesten mielialat asiasta selville. Puutyöntekijäin liiton perustavaan edustajakokoukseen, joka pidettiin Tampereella 16—19 p:nä heinäkuuta, lähetti yhdistys 5 edustajaa sekä niiden mukana 6 keskustelukysymystä kokoukselle.

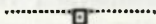
Heti sen jälkeen kun yhdistyksen edustajat olivat saapuneet liiton perustavasta kokouksesta, otti yhdistys harkittavakseen perustettuun liittoon yhtymisen. Yksimielisesti päätettiin yhtyä liittoon 1 päivästä syyskuuta 1905, minkä päätöksen nojalla yhdistys sai liitossa järjestysnumeron 1. Samalla päätettiin korottaa jäsenmaksu 60 pennistä 1 markkaan kuukaudessa.

Työehtosopimusehdotusta tekemään valittiin komitea. Vakavasti päätettiin seuraavana vuotena yrittää oloihin parannuksia saada. Sitä varten kerättiin tilastoa kaikista asiaan vaikuttavista seikoista.

Tämän vuoden toiminta oli yleensä virkeätä. Johtokunta kokoontui 14 ja yhdistys 17 kertaa. Jäsenluku vuoden lopussa 220.

Vuosi 1905 lopettaa toisen aikajakson Helsingin puuseppäin ammattiyhdistyksen historiassa. Tänä aikana oli ammattiyhdistys tehnyt täydellisen pesäeron työnantajista ja hyväksynyt selvän luokkataisteluohtelman, jota tämän aikajakson loppuvuosina oli innokkaasti koetettu työntekijäin joukkoon levittää. Vilkkaista toiminnan vuosia 1897 – 1900 seurasi raskas taantumus. Ensimmäiset ammattiliitot, jotka näinä vuosina perustettiin, eivät kauvan jaksaneet toimia. Se raskas sorto, joka Bobrikovin pitkinä vuosina painoi koko maatamme, kohdistui erikoisesti juuri työväenliikettä vastaan. Työväen huomio oli kiintynyt etupäässä valtiolliseen työväenliikkeeseen. Ei ollut ihme, jos heikot ammatilliset järjestöt eivät sellaisissa olosuhteissa jaksaneet edistyä. Siinä syy miksi Helsingin puuseppäin ammattiyhdistyksenkin toiminta mainittuina vuosina oli melkein paikallaan pysymistä.

Kun sitte suurlakko kukisti sortohallituksen, sai ammatillinen liikekin ennen kuulumattoman sysäyksen. Toiminta virkosi kaikkialla. Tahdottiin nopeasti saada korvatuksi se mitä edellisinä vuosina oli menetetty ja laiminlyöty. Mitä Helsingin puuseppäin ammattiyhdistys on tänä aikana toiminut ja aikaan saanut, siitä tarkemmin seuraavassa.

Vuodet 1906—1913.

VASTA perustetun Puutyöntekijäinliiton, hyvän työajan ja työntekijöissä vallitsevan yleisen innostuksen turvissa saattoi ammattiyhdistys heti vuoden 1906 alussa ryhtyä valmistamaan ajanmukaista työehtosopimusta ja vakavasti yrittää sen käytäntöön saattamista. Olipa jo aikakin. Edellisestä rynnäköstä oli kulunut 9 vuotta. Sillä ajalla olivat kaikki elantokustannukset kohonneet hinnassa melkoisesti, mutta palkat olivat kohonneet vaan osittain eivätkä läheskään suhteellisesti elinkustannusten kanssa. Tämän takia päätti ammattiyhdistys tinkimättömäksi vaatimukseksi asettaa 50 pennin alimman tuntipalkan, joka olisi myöskin urakatöissä pohjapalkkana. Ylityöstä 50 % korotus ja 100 % korotus pyhätyöstä. Muista vaatimuksista mainittakoon: Järjestyneiden yksinomaan työssä pitäminen, työhuoneiden puhdistaminen, oppilaiden palkan suhteellinen korottaminen y. m. Sopimusehdotus esitettiin työnantajille huhtikuun alussa ja vastausta pyydettiin toukok. 1 p. Mutta Helsingin puusepänliikkeenharjoittajat olivat oppineet edellisinä vuosina työmiehiltä saamaan vaan pyyntöjä olojen parantamisesta. He olivat kokonaan unohtaneet edellisen lakon, eivätkä kenties usko-neet että työntekijät niin totta tarkottivat. Työnantajat vastasivat siis, että he eivät voi missään tapauksessa myöntää enempää kun 45 p:niä tuntipalkaksi, eivätkä

tule takaamaan sopimuksella urakkatyösuhteissa tuntipalkkaa. Kun päävaatimukseen vastattiin tällä tavalla oli taistelu siis selvä ja aivan välttämätön. 4 p:nä toukokuuta tapahtui työstä irtisanominen joka toimitettiin kirjallisesti siten, että jokainen työmies itse kirjoitti omaan lippunsa nimensä. Nämät liput sitte asianmukaisesti täytettynä ammattiyhdistyksen puolesta toimitettiin kustakin työhuoneesta työnantajan omaan käteen.

Jokaisessa työpaikassa oli vielä ammattiosaston valitsema mies valvomassa lippujen säännöllistä täyttämistä. Valittiin myös komitea, jonka tuli ryhtyä neuvotteluihin työnantajain kanssa. Neuvotteluja työnantajain edustajain kanssa olikin kaksi kertaa irtisanomisaikalla, vaan mitään tuloksia ei saavutettu. Lakko alkoi joka paikassa säännöllisesti 18 p:nä toukokuuta. Kesäkuun 1 p:nä ilmoittivat työnantajat uudelleen haluavansa neuvotteluja, jolloin jo myönsivät vaaditun tuntipalkan, mutta urakkatyön palkan takausta eivät myöntäneet. 5 p:nä kesäkuuta keskeyttivät herrat neuvottelukokouksen ja läksivät suuttuneina pois, kun tärkeämmistä vaatimuksistaan työmiehet eivät sanoneet luopuvansa, eivätkä hyväksyneet herrojen esittämiä takaportteja sopimukseen joita he lakimiehensä avustamana olivat suunnitelleet. Kahdeksantena päivänä kesäkuuta kuitenkin työnantajat ilmoittivat haluavansa sopimuksen allekirjoittaa työntekijäin edustajain neuvotteluissa asettamilla ehdoilla, ja niin tapahtuikin. Sopimus tehtiin 3 vuodeksi.

Lakkoon otti osaa 269 puuseppää ja kesti se 20 päivää. Työpäiviä meni hukkaan yhteensä 4,573. Tämä lakko oli puutyöntekijöillä maassamme ensimmäinen suu-

remmoinen voimanponnistus, jossa jo saatiin nähdä tulokset siitä mitä edelläkäypä harkinta ja hyvä järjestys toiminnassa saapi aikaan.

Lakkolaisten ulkonainen esiintyminen, kun ne joka päivä kokoontuivat torpalla Yrjönk. 27, herätti toistekin ammattilaisten huomiota, josta erittäin mainittakoon se, että kapakoiden sulkemisesta joita joskus lakkojen aikana oli vaadittu, ei koskaan mitään puhuttu, ei yksityisesti eikä yleisesti, luotettiin paremmin siihen, että jokaista ohjaa terve järki silloin kun on tärkeässä taloudellisessa taistelussa seisottava voiton varmana. Sellainen mielenosoitus näytti olevankin parhainta mitä kapakoita vastaan voidaan tehdä.

Lakkoa johti 12 miehinen toimikunta joka lakkoajalla piti kaikkiaan 24 kokousta, joissa pöytäkirjaa on tehty 108 pykälää. Lakkokomitean pöytäkirjasta käypi selville että lakonjohto oli tarkkaa ja huolellista, avustukseen y. m. järjestykseen nähden. Aineellista avustusta saatiin myös S. Puutyöntekijäin liitolta.

Muutamia petturia toki ilmestyi! Ne olivat enimäkseen samoja raukkoja jotka muutama vuosi sitten oli otettu yhdistykseen — muistelematta v. 1897 tehtyjä syntejä, mutta parantuakseen ne eivät näy ottaneen. Jotkut niistä ovat myöhemmin sopineet rikoksensa ammattiyhdistyksen kanssa, mutta osa kulkee vielä edelleen Kainin merkki otsallaan.

Lakon yhteisesti päättyessä kesäkuun 8 p. jäi vielä muutamia pikkuliikkeen pitäjiä rimpuilemaan vastaan, mutta vähitellen nekin taipuivat niin että sopimuksen ulkopuolelle jäi ainoastaan muutamia mitättömiä liikepahasia.

Tämän yhteydessä mainittakoon että puutyönantajain järjestö, johon kuuluivat kaikki suurimmat työnantajat heti lakon alussa painatti ja levitti luetteloa lakkossa olevista työntekijöistä. Luettelon mukana oli kehoitus että työnantajat kaikkialla kieltäisivät työn saannin kaikilta lakkolaisilta. Tätä »mustalista»-järjestelmää ovat työnantajat myöhemmissä lakoissa yhä kehittäneet.

Jätämme lakkoasiat ja siirrymme muihin.

Omituista on että heti senjälkeen kun oli saatu oiva näyte yhteistoiminnan hyödyllisyydestä ja järjestymisen keskittymisen välttämättömyydestä, otettiin ammattiyhdistyksessä esille kysymys Paikallisjärjestöstä eroamisesta. Tosin liitto oli astunut ammattiyhdistykseen nähden täyttämään paikallisjärjestön tehtävät, mutta Helsingissä oli olemassa joukko muita ammattiosastoja, joiden tukena paikallisjärjestö oli, ja ammattiyhdistyksen eroaminen merkitsi tietysti paikallisjärjestön heikontumista. Tästä huolimatta erosi ammattiyhdistys paikallisjärjestöstä vuoden lopussa.

Toinen huomiota ansaitseva tapaus oli työttömyyskassan toiminnan lopettaminen. Jäsenten kuuluminen tähän kassaan oli vapaaehtoinen ja kun puusepät eivät työttömyyttä pelänneet, eivät ne myöskään pitäneet tarpeellisena kuulua kassaan, joten se kannatuksen puutteessa lopetti toimintansa.

Muista vuoden aikana sattuneista tapauksista ja päätöksistä kerrottakoon seuraavaa:

Lippu. Yhdistyksellä oli tosin aikaisemmilta ajoilta olemassa lipun tapainen, jossa oli kirjoitus äänioikeudesta. Monen mielestä se oli kuitenkin liian mitätön,

jonka tähden päätettiin hankkia ajanmukainen lippu. Piirustuksista julistettiin kilpailu ja ensimmäisen palkinnon sai Antti Räsänen, jonka piirustuksien mukaan nykyinen lippu on siis valmistettu.

Metallityöntekijäin työnsulku Helsingissä syksyllä 1906, koski myöskin puuseppiä siten että ammattiyhdistys vapaaehtoisesti verotti koko taistelun ajan jäseniään 25 pennillä viikossa 20 viikkoa, mitkä varat jätettiin metallityöntekijäin avustamiseksi.

Olisi vielä mainittava useista ammattiyhdistyksen toimenpiteistä, mutta kun tila on rajoitettu, toteamme vaan että sinä vuonna ammattiyhdistyksen toiminta on ollut vilkkaampaa kuin koskaan sitä ennen tai sen jälkeen. Kokouksia pidettiin 29 ja sen lisäksi johtokunnan kokouksia 20.

Jäsenluku vuoden lopussa 188.

Puheenjohtajana oli H. Nieminen, ja kirjurina E. G. Vuorinen sekä johtokunnan jäseninä K. Heinonen, J. V. Kari, K. Salo, E. Fagerholm, A. Väisänen, P. J. Gröhn, T. Putkonen ja F. Salminen.

Vuosi 1907 aletaan tammik. 22 p. kokouksella, jossa pannaan jyrkkä vastalause Laukon torpparihäätöjä vastaan. Samassa kokouksessa oli käsiteltävänä Ammattijärjestön perustamiskysymys ja päätti yhdistys puoltaa Ammattijärjestön perustamista. Myöhemmin valitsi yhdistys Ammattijärjestön perustavaan kokoukseen edustajaksi P. J. Murroksen, joka myöskin oli mainitussa kokouksessa.

Samana vuonna pidettiin myöskin Puutyöntekijäinliiton 2:n edustajakokous, johon yhdistys valmisti useita eri keskustelukysymyksiä. Pöytäkirjoista käy sel-

ville että suurin osa kokouksista onkin tarvittu Ammatti-järjestön ja liiton edustajakokouksissa esille tulevien asioiden valmisteluun. Huomattavan paljon on ollut myöskin työehtosopimuksen noudattamisesta puuhaa. Monet liikkeenharjottajat kun salassa yrittivät sopimusta rikkoa työntekijäin vahingoksi.

Yhteistoiminnan elvyttämiseksi päätettiin säännöllisesti pitämään n. s. työhuonekokouksia, jota varten laadittiin erikoiset säännötkin. Alussa kokouksia yritettiinkin pitää, mutta pian ne unohtuivat kokonaan.

Vuosikertomuksessa sanotaan että toiminta on ollut laimeata, johtuen säännöllisistä työsuhteista. Jäsenluku on sentään noussut, tehden vuoden lopulla 207. Samana vuonna kerätyn tilaston mukaan oli Helsingissä puusepäntäliikkeitä 43 ja niissä työntekijöitä 365.

Yhdistyksen puheenjohtajana oli edelleen H. Nieminen, kirjuriina P. J. Murros (ent. Gröhn) sekä johtokunnassa: K. Salo, J. V. Kari, K. Heinonen, A. Väisänen ja E. G. Vuorinen.

Vuosi 1908, ammattiyhdistyksen 20:s toimintavuosi, alettiin taantumuksen merkeissä. Edellisen vuoden loppupuolella alkanut ankara liikepula oli jo tarttunut rakennusteollisuuteen ja siten aiheuttanut työttömyyttä myöskin puusepille, vuoden alkupuolella tosin vaan vähässä määrässä, mutta lisääntyen huomattavasti liikepulan pitkittyessä.

Tästäkö vai muista syistäkö lienee johtunut että ammattiyhdistyksen jäsenluku taaskin yritti laskeutumaan ja jäsenten osaaotto ammattiyhdistyksen kokouksiin oli yleensä laimea. Tämä asian tila oli usein kokouksissa käsiteltävänä ja koetettiin etsiä keinoja toi-

minnan virkistyttämiseksi. M. m. esitettiin työhuonekokousten säännöllistä pitämistä, mustanlistan laatimista niistä jäsenistä, jotka ilman pätevää estettä jäävät pois kokouksista, esitelmien y. m. ohjelman hankkimista kokouksiin. Ylimääräisten, kevyellä ohjelmalla varustettujen kokousten pitämistä, joihin saisi tuoda naisiakin j. n. e.

Toiminnan vilkastuttamisen hyväksi oli vuoden aikana eräs komiteakin työskentelemässä ja sen ehdotuksesta päätettiin ammattiyhdistyksen jäsenille ryhtyä järjestämään enemmän huvi- ja seurustelutilaisuuksia. Onko tällä toimenpiteellä ollut sitte tarkoitettua tulosta, on vaikea sanoa.

Jäsenmaksujen kantaminen pikkuliikkeissä työskenteleviltä jäseniltä, järjestettiin ajanmukaiselle kannalle, ottamalle palkkiota vastaan kiertävä jäsenmaksujen kantaja. Tämä toimenpide on myöhemminkin osottautunut käytännölliseksi ja tarpeen vaatimaksi.

Liikepulasta huolimatta keskusteli ammattiyhdistys monessa kokouksessaan vuonna 1906 tehdyn työehtosopimuksen irtisanomisesta ja uusien vaatimusten asettamisesta. Liikeolojen yhä huonontuessa vuoden lopulla päätti ammattiyhdistys edelleen jättää vanhan työehtosopimuksen voimaan.

Mutta työnantajat olivat päättäneet käyttää hyväkseen huonoa liikeaikaa. Edellisen lakon jälkeen olivat työnantajat muodostaneet järjestön, nimellä »Helsingin puusepäntyönantajain liitto». Tämä liitto sanoi työehtosopimuksen irti marrask. 26 p. ammattiyhdistykselle osoitetulla kirjelmällä. Ammattiyhdistys kuitenkin päätti, että kun voimassa oleva työsopimus on yksityisten

puusepäntöliikkeenharjoittajain ja ammattiyhdistyksen välinen, ja koska työnantajainliitto ei kirjelmässään mainitse, ketä niistä työnantajista, — jotka allekirjoituksiltaan ovat hyväksyneet voimassa olevan työehtosopimuksen —, on nyt liiton ylössanomisen takana; niin ei näin ollen ole ylössanominen tapahtunut työehtosopimuksen määräämällä tavalla, vaan on sopimus katsottava pidennetyksi yhdellä vuodella, koska *asianomaiset*, eivät ole sitä irtisanoneet määrättynä aikana.

Myöhemmin työnantajain liitto ilmoitti ammattiyhdistyksen vastaväitteistä huolimatta pitävänsä sopimuksen irtisanottuna ja toimivansa sen mukaan. Ammattiyhdistys tarkisti päätöksensä pysyen edelleen samalla kannalla.

Tämä omituinen ristiriita ei kuitenkaan johtanut yhteentörmäykseen. Työnantajat noudattivat irtisano- maansa sopimusta siksi kun myöhemmin uusi sopimus saatiin aikaan.

Sopimuksen irtisanomisesta oli kuitenkin se seuraus että jäsenluku vuoden lopulla taas alkoi lisääntyä, ollen vuoden lopussa 225. Virkailijoina ja johtokunnassa olivat samat jäsenet kuin edellisenäkin vuotena.

Vuodeksi 1909 valittiin puheenjohtajaksi J. V. Kari, sekä johtokuntaan P. J. Murros, K. Salo, M. Hyvönen, E. G. Vuorinen ja A. Väisänen. Johtokunta valitsi sihteeriksi A. Väisäsen ja rahastonhoitajaksi K. Salon.

Vuoden toiminnasta mainittakoon seuraavaa:

Heti vuoden alussa sattui muutamissa tehtaissa työselkkauksia. Helsingin metallityöntekijäin lakon takia koettivat metalliherrat kiireellisimpiä laivansisustöitä työntää konepajoista puuseppätehtäisiin valmistettavaksi.

Työt olivat lakon alaisia ja puusepät kieltäytyivät niitä tekemästä. Tämän takia erotettiin Hietalahdesta ja muutamista muistakin työpaikoista useita miehiä. Selkkaus olisi kenties johtanut vakavaan työtaisteluun, mutta kun sen takia ei tahdottu panna puuseppäin työehtosopimusta vaaranalaiseksi, sallittiin sellaisia laivatöitä tehdä puuseppätehtaissa, mitkä eivät olleet yhteydessä metallityön kanssa ja siten saatiin suurempi selkkaus estetyksi, kun työnantajatkaan eivät ottaneet puuseppätehtaisiin malli- y. m. selvästi lakon alaisia puutöitä.

Selkkauksen takia työttömäksi joutuneille puusepille maksettiin avustusta liiton sekä osaston varoista.

Suuret, metalli- ja paperiteollisuudessa vallitsevat työtaistelut aiheuttivat pitkäaikaisen ylimääräisen verotuksen puusepillekin.

Keskusjärjestöjen vahvistaminen ja taistelurahastojen kartuttaminen oli tänä vuonna erikoisen huomion esineenä. Ylimääräisiä keräyksiä ja lahjoituksia tehtiin tuontuostakin. Niinpä tehtiin liittotoimikunnalle esitys että liittotoimikunta ehdottaisi osastojen päätettäväksi että kukin jäsen suorittaisi liiton taistelurahastoon yhden päiväpalkkansa. Tämä ehdotus tulikin liittoäänestyksellä hyväksytyksi siten että maksetaan $1\frac{1}{2}$ päiväpalkkaa mikä myöskin pantiin täytäntöön.

Ruotsin suurlakkoa avustettiin tarmokkaasti. Yhdistyksen kassasta maksettiin 300 mk. ja lisäksi kerättiin huomattava summa, sekä verotettiin jäseniä 25 pennillä viikossa.

Työsopimusasia on taas ollut tarkan käsittelyn alaisena. Parissa kokouksessa oli jo päätetty vanha voimassa oleva työehtosopimus sanoa irti. Samoin oli

useassa kokouksessa käsitelty ja päätetty uuteen sopimusehdotukseen asettavista vaatimuksista.

Kaikki toimenpiteet uuden sopimuksen aikaansaamiseksi raukesivat kuitenkin toistaiseksi, kun liittotoimikunta kielsi vanhaa sopimusta irtisanomasta huonon työajan takia. Liiton toimenpide oli niissä oloissa epäilemättä paras, vaikkakin se silloin osassa ammattiyhdistyksen jäseniä herätti suurta tyytymättömyyttä.

Toiminta on ollut kohtalaisen vilkasta. Yhdistyksen kokouksia on pidetty 19 ja johtokunta on kokoontunut 20 kertaa. Täysin maksaneiden jäsenten luku vuoden lopussa oli 181.

Vuosi 1910 alkoi edelliseen verraten paremmilla toiveilla. Pari vuotta kestänyt liikepula alkoi helpottaa ja erittäinkin rakennusteollisuus Helsingissä vilkastui jo keväästä alkaen huomattavasti. Kun pitkäaikaiset kivityömiesten ja maalarien lakot olivat päättyneet n. s. yleissopimukseen, jonka mukaan kaikille rakennustyöväkeen kuuluville ammattikunnille laadittiin työehtosopimus, heräsi puuseppienkin keskuudessa taas vanha juttu uuden työehtosopimuksen tekemisestä. Tällä kertalla katsoi liittotoimikuntakin ajan sopivaksi yrittää parempaa sopimusta ja niin sanottiin syksyllä irti sama sopimus, jonka työnantajain järjestö jo vuosia sitte oli irti sanonut, mutta jota siitä huolimatta oli noudatettu.

Irtisanominen toimitettiin niille jotka sopimuksen olivat allekirjoittaneet ja samalla ehdotus neuvottelujen alkamisesta. Työnantajat vastasivat, että hekin ovat nyt järjestyneitä, eivätkä suostu yksityisesti uudesta sopimuksesta neuvottelemaan. Kehottivat kääntymään

liiton puoleen, jos neuvotteluja halutaan. Ammattiyhdistys teki niin ja neuvottelut alotettiin. Niistä tarkemmin seuraavan vuoden asioiden yhteydessä.

Liiton kolmas edustajakokous pidettiin Helsingissä elok. 8—11 p. Ammattiyhdistyksen edustajina olivat A. Väisänen, K. Saari ja V. Katajapuro. Liittoveron korotuksesta johtui että yhdistyksen jäsenmaksu korotettiin 25 pennistä — jona se oli usean vuoden — 30 penniin viikossa. Korotus alkoi 1 p. tammik. 1911.

Olipa yhdistys vähällä saada arvokkaan lahjankin. Entinen puusepänliikkeen harjoittaja John Erikson ilmoitti lahjottavansa ammattiyhdistykselle omistamansa huvilan Degerössä, sekä 500 mk. kirjaston perustamista varten. Huvila oli vuokramaalla ja maanomistajan rettelöimisen y. m. väliintulleiden seikkojen takia ei yhdistys saanutkaan sille luvattua lahjaa.

Yhdistyksen puheenjohtajana on toiminut P. J. Murros. Johtokuntaan ovat kuuluneet A. Väisänen sihteerinä, A. Vormula rahastonhoitajana, V. Katajapuro, J. V. Kari, ja N. Värjä. Yhdistyksen kokouksia on pidetty 12 ja johtokunnan kokouksia 17. Jäsenluku vuoden lopussa oli 223.

Puuseppäin laulukunta oli vuoden aikana lopettanut toimintansa ja jättänyt varansa yhdistyksen talletettavaksi.

Vuoden 1911 alkaessa jännittää mieliä työehtosopimuksen kohtalo. Työnantajat olivat, kuten aikaisemmin on mainittu, suostuneet neuvottelemaan, mutta työntekijäin vaatimusten ja työnantajain tarjousten välillä oli olemassa niin suuria eroavaisuuksia että sovinnon aikaansaaminen näytti alussa varsin vaikealta. Pitkien neuvottelujen jälkeen, kun kumpikin puoli oli tin-

kinyt alkuperäisistä vaatimuksistaan, päästiin yksimielisyyteen ja sopimus allekirjoitettiin työnantajaliiton ja ammattiyhdistyksen välillä helmik. 6 p. Työnantajaliittoon kuului 8 suurinta työnantajaa. Myöhemmin saatiin allekirjoitus 40 liiton ulkopuolella olevalta työnantajalta ja ainoastaan 4 toisarvoista pikkuliikettä kieltäytyi sopimusta hyväksymästä. Nämät julistettiin lakko-tilaan.

Työehtosopimus kokonaisuudessaan on näin kuuluva:

Työehtosopimus

**tehty Helsingin Puusepäntyönantajain liiton ja Suomen
Puutyöntekijäin liiton Helsingin Puuseppäin
Ammattiyhdistyksen n:o 1 välillä.**

1 §.

Työntekijällä tarkotetaan tässä työehtosopimuksessa kaikkia niitä puuseppiä, sorvaajia, puunleikkaajia ja rakennuspuuseppiä, jotka nyt työskentelevät tai tulevat työskentelemään Helsingin Puusepäntyönantajain liittoon kuuluvien puusepänliikkeenharjoittajain töissä.

Työnantajalla tarkotetaan tässä työehtosopimuksessa kaikkia Helsingin Puusepäntyönantajain liittoon kuuluvia puusepänliikkeen harjoittajia Helsingissä.

2 §.

Pisin työpäivä kaikissa puusepänliikkeissä on yhdeksän ja puoli ($9\frac{1}{2}$) tuntia viikon viitenä päivänä sekä lauantaina ja juhlien aattona kuusi ja puoli ($6\frac{1}{2}$) tuntia. Työ alkaa kello 7 aamulla ja päättyy kello 6 illalla, paitsi lauantaisin ja juhlien aattona, jolloin työ lopetetaan kello 2 iltapäivällä. Työajan kestäessä on ruokailuloma kello $\frac{1}{2}$ 9—9 ja 1—2, paitsi lauantaisin ja juhlien aattona, jolloin ainoastaan ensiksi mainittu loma pidetään.

3 §.

a) Alimmaksi tuntipalkaksi sitoutuu työnantaja maksamaan puusepille, sorvaajille, puunleikkaajille ja rakennuspuusepille, jotka

todistettavasti 4 vuotta ovat tehneet ammattityötä, kuusikymmentä (60) penniä. Ne työntekijät, jotka vanhuuden eli muun heikkouden tähden ovat menettäneet osan työkyvystään, saavat työskennellä pienemmällä tuntipalkalla.

b) Työhuoneen ulkopuolella työskennellessä maksetaan 10 % korotus työntekijän tavalliseen tuntipalkkaan.

c) Jos liikkeen puolesta lähetään työntekijä ulkopuolelle Helsingin kaupunkia, maksettakoon hänelle paitsi käytännössä olevaa tuntipalkkaa ja matkarahaa, 4 markkaa päivältä ruoka- ja asunokustannuksiin, missä ei työnantajan puolesta niitä ole. Jos työntekijä voi tulla yöksi kaupunkiin, maksettakoon 2 markkaa päivältä ruokarahaa.

d) Matkustaessa maksetaan matkapäivästä kunkin matkustavan työntekijän normaali tuntipalkka sekä III:n luokan makuuvaunupaikkahinta, jos matka tehdään yöjunassa.

4 §.

Oppilaalle maksetaan alimpänä tuntipalkkana ensimmäisen puolenvuoden ajalla 20 penniä ja toisena vuosipuoliskona 25 penniä, toisena oppivuotena 30 penniä ja kolmantena oppivuotena 40 penniä. Oppilaalla teetetään pääasiallisesti ammattiin kuuluvaa työtä.

5 §.

Ylityöstä maksetaan 50 % korotus työntekijän tavalliseen tuntipalkkaan, mutta vasta silten kun viikon varsinainen työtuntimäärä on täysi, paitsi niissä tapauksissa, jolloin työntekijän poissaolo työstä riippuu sairaudesta tai muusta todellisesta ja välttämättömästä esteestä. Pyhä- ja yötyöstä maksetaan 100 % korotus työntekijän tavalliseen tuntipalkkaan. Pyhäksi lasketaan aika lauantaina tai juhlan aattona kello 6:sta illalla seuraavan arkipäivän aamuun kello kuuteen. Yöksi lasketaan aika kello 9:stä illalla kello kuuteen aamuun.

6 §.

Urakkatyötä, joka on vapaaehtoista, tehdään ainoastaan siten, että ennen työn alkamista molemminpuolin sovitaan tehtävän urakkatyön hinnasta. Kuitenkin on joka tapauksessa urakkatyössä työntekijän käytännössä oleva tuntipalkka hänelle taattu.

7 §.

Ansaittu työpalkka on maksettava kullekin työntekijälle joka toinen viikko heti työajan päätyttyä, ellei siitä toisin sovita liikkeenharjoittajan ja ammattiyhdistyksen välillä.

8 §.

Työnantaja palovakuuttaa kunkin työntekijänsä työaseet korkeintaan 100 markasta.

9 §.

Työhuoneet ovat pidettävät puhtaina ja terveydellisiä vaatimuksia vastaavina, ovat puhdistettavat kahdesti viikossa työajan päätyttyä; varustettavat vaatteiden säilytyspaikoilla ja puhdasta juomavettä pitää aina olla saatavissa.

10 §.

Toukokuun 1 päivänä ei tehdä työtä.

11 §.

Jos tätä työehtosopimusta työnantajain eli työntekijäin puolelta rikotaan, tai jos muuten syntyy riitaisuutta tämän tulkitsemisessa, ratkaisee sen sovinto-oikeus, johon molemmat sopimus-kumppanit valitsevat kaksi jäsentä ja nämä yhdessä valitsevat puheenjohtajan. Sovinto-oikeuden päätös on lopullinen ja molemmin puolin sitova. Elleivät sovinto-oikeuden jäsenet sovi puheenjohtajan valitsemisessa määrää sen Helsingin kaupungin maistraatti. Jos toinen sopimuskumppani kieltäytyy sovinto-oikeuden ratkaistavaksi alistamasta riitakysymystä, saatuaan siihen toiselta sopimuskumppanilta kekotuksen, voi toinen, 15 päivän kuluttua siitä kun sovinto-oikeuden asettamisesta esityksen teki, asettaa myös kieltäytyneen sopimuskumppanin puolesta sovinto-oikeuden jäsenet.

Sovinto-oikeudella on valta määrätä maksettavaksi, paitsi muita esiintyviä korvauksia tai saatavia, erikoisena korvauksena tämän työehtosopimuksen rikkomisesta vähintään 50 ja korkeintaan 200 markkaa; ja lankeaa sellainen korvausmäärä Helsingin Puuseppäin Ammattiyhdistyksen työttömyysrahaston hyväksi, jos työnteettäjältä tuomitaan, ja kun se Ammattiyhdistykseltä tai työntekijältä tuomitaan, työnteettäjän määräämän tarkotuksen tai rahaston hyväksi.

Sovinto-oikeuden päätös on ulosottovoimainen niinkuin Ulosottolain 3 luvun 16 §:ssä säädetään.

12 §.

Niin kauan kun tämä sopimus on voimassa ei puuseppien ammattialalla käytetä Elinkeinolain määräämää työstä irtisanomisaikaa, vaan on työnteettäjällä ja -tekijällä oikeus milloin tahansa ilman irtisanomista lopettaa työn, eikä myöskään työtodistuksia kummallakaan puolen pidetä käytännössä, paitsi erotodistusta.

13 §.

Tehtaissa olevat järjestyssäännöt ovat molemminpuolin ehdottomasti noudatettavat.

14 §.

Tämä työehtosopimus on voimassa sen allekirjottamispäivästä lukien 1 päivään toukokuuta vuoteen 1914 ja on se irtisanottava ennen maaliskuun 1 päivää samana vuonna. Jos irtisanomista siihen mennessä ei ole kummaltakaan puolen tapahtunut, jatkuu työehtosopimus muuttumattomana aina vuoden kerrallaan.

15 §.

Sopimuskumppani, joka tämän sopimuksen tahtoo irtisanoa, tehköön kirjallisesti ja todistettavasti, sekä jättäköön samalla, eli viimeistään kaksi kuukautta ennen tämän sopimuksen voimassaoloajan päättymistä, kirjallisen ehdotuksen uudesta työsopimuksesta sopimuskumppanille. Tämä vastapuoli on velvollinen 30 päivän kuluessa ehdotuksen vastaanottamisesta antamaan siitä lausuntonsa ja mahdollisesti vastaehdotuksensa. Sen jälkeen tulee sovintolautakunnan, johon kumpikin asianomainen valitsee edustajansa, ryhtyä heti neuvotteluihin näiden ehdotusten pohjalla uuden työehtosopimuksen aikaansaamiseksi.

16 §.

Tätä sopimusta on tehty kaksi yhtäpitävää kappaletta, joista toinen jää Ammattiyhdistykselle ja toinen puusepäntyönantajain liitolle ja sitoudumme me omasta sekä valtuutettujemme puolesta sitä noudattamaan.

Helsingissä, 6 p. helmikuuta 1911.

Helsingin Puusepäntyönantajain liiton puolesta:

G. A. Sundelin.

Puheenjohtaja.

Joh. Pelin.

Sihteeri.

Helsingin Puuseppäin Ammattiyhdistyksen puolesta:

P. J. Murros.

Puheenjohtaja.

Antti Kiviranta.

Sihteeri.

Vaikka ammattiyhdistys itse selvisi työehtosopimus-kysymyksestä ilman taistelua, rasitti kirjateollisuudessa käyty työtaistelu ammattiyhdistystä ylimääräisen veron muodossa, jota kannettiin 10 viikolta à 50 penniä viikossa jäseneltä. Samoin kannettiin Ammattijärjestön apurahaston vahvistamiseksi 2 mk. kultakin jäseneltä.

Helsingin—Hämeenlinnan ammatilliseen agitatsioni-piiriin yhtymisestä on ollut kysymys useassa kokouksessa, mutta joka kerta on esitykset yhtymisestä hylätty, vaikka ammattiyhdistys onkin antanut suuren arvon ammatilliselle valistustyölle, sitä todistaa sekin että yhdistys on erinäisiin valistustarkoituksiin rahastostaan myöntänyt tuntuvia raha-avustuksia.

Kiertävä jäsenmaksujen kantaja on edelleen ollut toiminnassa. Toimintakertomuksessa sanotaan siitä: »Tämä kantomiehen olemassaolo on nyt käytännössä osottautunut tunnustettavan tärkeäksi sillä että se voi parhaiten harjoittaa n. s. työhuoneagitatsionia, kirjoittaa uusia jäseniä, tehdä tunnetuksi ammatillisen liikkeen tärkeyden, ja yleensä on muistuttajana ammattiyhdistyksen olemassaolosta, joka ilman sitä näin tasaisen toiminnan aikana monelta haihtuisi mielestä.»

Toimihenkilöinä ovat olleet: puheenjohtajana P. J. Murros, kirjurina A. Valta ja rahastonhoitajana A. Vormula. Johtokunta on kokoontunut 20 kertaa ja ammattiyhdistyksen kokouksia on pidetty 15. Jäseniä vuoden lopussa oli 303.

Vuotena 1912 on puheenjohtajana toiminut edelleen P. J. Murros, kirjurina J. V. Holm ja rahastonhoitajana A. Vormula. Johtokunta on kokoontunut 16 kertaa ja ammattiyhdistys 12 kertaa.

Heti vuoden alussa otettiin käsiteltäväksi kysymys jäsenten vakiinnuttamisesta ammattiyhdistykseen, kun oli huomattu että puuseppienkin joukossa on paljon sellaisia, jotka työtaistelun uhatessa yhtyvät jäseneksi, mutta kun työolot sopimuksen kautta on saatu järjestetyiksi, karkkoutuvat jäsenetkin pois. Parhaaksi keinoksi sellaisen keinottelun estämiseksi katsoi yhdistys vuosikokouksessaan helmik. 20 p. oikeaksi kohottaa sisäänkirjoitusmaksun 20 markkaan sellaisilta henkilöiltä, jotka aikaisemmin ovat yhdistykseen kuuluneet, mutta sitte jääneet pois ja yhtyvät uudestaan. Tämä päätös astui voimaan heinäk. 1 p.

Päätöksellä oli jonkun verran vaikutusta. Johtokunta laati lentolehden »Puusepille», joka 600 kpl. painoksena jaettiin järjestymättömien puuseppien keskuuteen. Tulos oli että kesäkuussa yhtyi ammattiyhdistykseen noin 50 henkilöä, jotka aikaisemmin olivat siitä eronneet. Korotettua sisäänkirjoitusmaksua peläten olivat miekkoset nyt tulleet takaisin. Sisäistä agitatsionia on koetettu saada mahdollisimman voimakkaaksi. Yhdessä Konepuuseppäin ammattiosaston kanssa on asetettu yhteinen agitatsionitoimikunta, jonka tehtävänä on agitatsionityön järjestäminen puuseppien ja konepuuseppien keskuudessa.

Työriitoja ei ole ollut. Työehtosopimusta on yleensä noudatettu. Joitakin rikkomuksia on tosin saatu ilmi, mutta asianomaiset ovat ne korjanneet siitä huomauttettua. Ainoastaan yksi rikkomus oli alistettava sovinto-oikeuteen, kun Suomen Kauppa- ja Teollisuus O. Y., joka sopimusta oli rikkonut, ei muuten suostunut asiata

järjestämään. Tässäkin tapauksessa saavuttivat työntekijät täydellisen voiton.

Mitään erikoisempaa ei ammattiyhdistyksen toiminnasta olekaan kerrottavana. Kokouksissa on kyllä ollut verrattain paljon asioita käsiteltävänä, mutta ne ovat olleet tavallisia ammattiyhdistysten toimialaan kuuluvia juoksevia asioita. Ammattiyhdistyksen jäsenluku vuoden lopussa oli 242.

Vuosi 1913, ammattiyhdistyksen 25 toimintavuosi, on tähän asti ollut hiljaista. Johtokuntaan kuuluvat: J. V. Holm puheenjohtajana, V. Katajapuro varapuheenjohtajana, A. Vormula rahastonhoitajana, A. Kosonen sihteerinä, sekä muina jäseninä H. Nieminen, N. Värjä ja M. Sorjonen ja kiertävänä kantomiehenä pikkuliikkeitä varten K. Saari.

Erikoista huomiota herättäviä kysymyksiä ei tänä vuonna ole ollut käsiteltävänä. Alkupuolella vuotta oli tosin S. puutyöntekijäinliiton edustajakokoukselle esille tulevat asiat valmistettavana ja käsiteltiin niitä useissa kokouksissa, mutta mitään erikoisia päätöksiä ei niidenkään suhteen ole tehty. Ammattiyhdistyksen edustajina edustajakokouksessa olivat: P. J. Murros, V. Katajapuro ja K. Saari.

Loppupuolella vuotta on käsitelty edustajakokouksen tekemien päätösten täytäntöön panosta y. m.

Hyvin hoidetun ammattiyhdistyksen toiminnassa muodostavat ammattia koskevat juoksevat asiat, kuten jäsenmaksujen kanto, agitatsioni, työehtosopimuksen noudattaminen y. m. tärkeimmän sijan. Näiden asioiden hoidosta riippuu koko ammattiyhdistyksen menestys. Ammattiyhdistys on siinäkin suhteessa koet-

tanut järjestää asioiden hoidon mahdollisimman täydelliseksi.

Tarpeen se onkin. Toukok. 1 p. 1914 päättyy voimassa oleva työehtosopimus ja hyvässä kunnossa täytyy järjestön olla, jos sopimukseen ajkotaan mitään parannuksia saada.

* * *

Edellä olemme lyhyesti kertoneet Helsingin puuseppäin ammattiyhdistyksen tärkeimmistä vaiheista ensimmäisen neljännesvuosisadan aikana. Paljon, paljon on tietysti jäänyt kertomisen arvoista mainitsematta. Emme ole edes vuosikatsausten yhteydessä maininneet mitään *huvitoimikunnasta*, vaikka sellainen on ollut ihan alusta asti. Suuriarvoinen on se työ, minkä eri vuosien huvitoimikunnat ammattiyhdistyksen hyväksi ovat tehneet.

On ollut aikoja, jolloin keskinäiset eripuraisuudet ja vastoinikäymiset ovat alentaneet jäsenluvun muutamiiin kymmeniin. Huvitoimikunnat ovat silloinkin ahkerasti työskennelleet, huvi- ja valistustilaisuuksien järjestämisessä ja huomattavasti ovat eri vuosien huvitoimikunnat työskennelleet ammattiyhdistyksen rahavarojen kartuttamiseksi.

Paljon innostusta, työtä ja vaivaa ovat ammattiyhdistyksemme jäsenet uhranneet, jotta on päästy edes siihen missä nyt ollaan. Paljon on jäseniä vaihdellut. Monet ovat vastoinikäymisistä uupuneet ja jääneet tielle. Monet kunnan toverit ja innokkaat ammattiyhdistyksen toimihenkilöt makaavat jo turpeen alla. Joukossamme on enää ainoastaan 3 toveria, jotka itse ovat olleet

mukana ammattiyhdistystä perustettaessa ja siitä asti ovat uskollisesti seuranneet mukana. Ne ovat:

Heinänen, Nikolai, syntynyt tammik. 28 p. 1861 Korpilahdella. Käynyt puusepän opin Jyväskylässä. Tullut Helsinkiin 1881. On yksi ammattiyhdistyksen perustajista. Ollut alkuvuosina ammattiyhdistyksessä kaikellaisissa toimissa. Viime vuosina toiminut etupäässä laulukunnassa.

Cairenius, Kustaa Edvard, syntynyt syysk. 24 p. 1866 Halikossa. Käynyt puusepän opin Turussa. Tullut Helsinkiin 1887. Ollut mukana ammattiyhdistystä perustamassa ja myöhemmin ollut johtokunnassa, sekä huvitoimikunnassa useana vuonna.

Lahti, Anton, syntynyt jouluk. 21 p. 1858 Vesilahdella. Käynyt puusepän opin Turussa. On myöskin ammattiyhdistyksen ensimmäisiä jäseniä ja on uskollisesti pysynyt mukana. Ollut erilaisissa luottamustoimissa.

Näin lyhyeksi supistuu tämä luettelo. Kunnia näille, jotka uskollisesti ovat seuranneet sitä aatetta, jonka ajajaksi ammattiyhdistys 25 vuotta sitte perustettiin.

